

Σπύρος Πρωτοψάλτης

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση είναι το «κλειδί» για την αντιστοίχιση δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας

Διανύουμε μια εποχή που οι τεχνολογικές αλλαγές εξελίσσονται με ραγδαίους ρυθμούς, αλλά δυστυχώς οι πολιτικές της αγοράς εργασίας έχουν μείνει πίσω και «κυνηγούν» τις αλλαγές αφού δεν κατάφεραν να τις προβλέψουν και να προσαρμοστούν έγκαιρα και κατάλληλα

Οι νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην οικονομία απαιτούν γρήγορα αντανακλαστικά και ευελιξία, καθώς και νέες εργαλεία και καινοτομία. Αυτό που προκύπτει ξεκάθαρα από τις τεκτονικές αλλαγές είναι ότι το θέμα της αντιστοίχισης των δεξιοτήτων που διαθέτει το ανθρώπινο δυναμικό με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας πλέον βρίσκεται πολύ ψηλά στην ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών – μελών, καθώς και της ελληνικής κυβέρνησης.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σήμερα, πάνω από τα 3/4 των επιχειρήσεων στην ΕΕ αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση εργαζομένων με τις απαραίτητες δεξιότητες, ενώ 4 στους 10 ενήλικες και 1 στα 3 εργαζόμενους δεν διαθέτουν βασικές ψηφιακές δεξιότητες. Ταυτόχρονα, μόνο το 37% των ενηλίκων παρακολουθούν προγράμματα κατάρτισης σε τακτική βάση.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει θέσει ανάμεσα στους στρατηγικούς στόχους για την «Ευρώπη 2030» τουλάχιστον το 60% των ενηλίκων να συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης κάθε χρόνο και τουλάχιστον το 78% να εργάζονται μέχρι το 2030.

Η απόκτηση και αναβάθμιση δεξιοτήτων αποτελεί πλέον επιτακτική ανάγκη ώστε να μειωθεί το χάσμα μεταξύ προσφοράς και ζήτησης και η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ) είναι το «κλειδί» αφού είναι το κύριο διαθέσιμο εργαλείο πολιτικής με άμεσα αποτελέσματα.

Το γεγονός ότι το 2023 ανακηρύχθηκε ως Ευρωπαϊκό Έτος Δεξιοτήτων (European Year of Skills) είναι σίγουρα ένα σημαντικό πρώτο βήμα, αφού βάζει το θέμα στο επίκεντρο, σηματοδοτώντας την επιτακτική ανάγκη οι κυβερνητικές πολιτικές να εστιάσουν ακόμη περισσότερο στην ενίσχυση και αναβάθμιση της ΕΕΚ, να την προωθήσουν και να αναδείξουν τα οφέλη της στην κοινωνία.

Παράλληλα, η ερχόμενη εβδομάδα (23-27 Οκτωβρίου) ορίστηκε ως η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Επαγγελματικών Δεξιοτήτων (European Vocational Skills Week 2023) για την προώθηση της ΕΕΚ και αυτών που μπορεί να προσφέρει σε όλο το ηλικιακό εύρος των πολιτών, ενισχύοντας την απασχολησιμότητά τους, βελτιώνοντας την επαγγελματική τους προοπτική και προσφέροντάς τους προσωπική ανάπτυξη.

Για να πετύχουν αυτές οι προσπάθειες, πρέπει οπωσδήποτε να ενισχυθεί η συνεργασία ανάμεσα στους κυβερνητικούς και μη αρμόδιους φορείς, όπως οι δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης και οι κοινωνικοί εταίροι, αλλά κυρίως να υπάρξει καλύτερη διάγνωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και των αναγκών των επιχειρήσεων, καθώς αυτές είναι που γνωρίζουν καλύτερα τι χρειάζονται τώρα, τι θα χρειαστούν στο μέλλον και πως μπορεί να επιτευχθεί η εναρμόνιση με τις προσδοκίες των πολιτών.

Στην Ελλάδα, η διαχρονικά ελλειμματική διασύνδεση μεταξύ του εκπαιδευτικού συστήματος και των αναγκών της αγοράς εργασίας, τα χαμηλά ποσοστά απασχόλησης, καθώς και το υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων και των γυναικών, σε συνδυασμό με το έντονο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις που δεν βρίσκουν το κατάλληλο προσωπικό για τις κενές θέσεις εργασίας, αναδεικνύουν την ανάγκη να επικεντρωθούμε σε ταχύρρυθμες δράσεις συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, επανακατάρτισης και επανειδίκευσης.

Για να κατανοήσουμε το μέγεθος της πρόκλησης, ενδεικτικά αναφέρω πως η Ελλάδα κατατάσσεται στην ΕΕ στην 4η θέση από το τέλος ως προς την ανάπτυξη δεξιοτήτων και προτελευταία στην αντιστοίχιση δεξιοτήτων, ενώ μόνο το 51% των πολιτών ηλικίας 16-74 ετών έχει τουλάχιστον ένα βασικό επίπεδο ψηφιακών δεξιοτήτων.

Αυτά τα στοιχεία αντιμετωπίζονται μόνο με πράξεις και με δράσεις με σαφή στόχευση, οι οποίες θα εφαρμόζονται μέσα από ολοκληρωμένα μοντέλα παρεμβάσεων και σε μεγάλη κλίμακα, δηλαδή θα αφορούν μεγάλες ομάδες του ενεργού εργασιακά πληθυσμού.

Με τον ρόλο του εθνικού συντονιστή για τις δεξιότητες, έχω θέσει δύο κεντρικές προτεραιότητες: την υλοποίηση δράσεων κατάρτισης και επανακατάρτισης για ανέργους και εργαζομένους, με έμφαση στις ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες, καθώς και στη δημιουργία ενός εθνικού στρατηγικού σχεδίου - το οποίο θα παρουσιάσουμε σύντομα – για την ανάπτυξη πολιτικών που θα «απαντούν» αποτελεσματικά και με τρόπο ευέλικτο και βιώσιμο στις σύγχρονες προκλήσεις που έχουν διαμορφωθεί στην αγορά εργασίας.

Σε αυτό το πλαίσιο, έχουμε θέσει ως εθνικό στόχο την κατάρτιση 500.000 συμπολιτών μας έως το 2025, με πόρους που εξασφαλίσαμε από το Ταμείο Ανάκαμψης, ώστε να αποκτήσουν δεξιότητες που θα τους δώσουν τη δυνατότητα είτε να βρουν καλές και ποιοτικές θέσεις εργασίας είτε να εξελιχθούν επαγγελματικά και να πετύχουν τους στόχους τους.

Μέσα από τα δύο εμβληματικά προγράμματα «νέας γενιάς» της ΔΥΠΑ για ανέργους και εργαζόμενους έχουν ήδη καταρτιστεί 220.000 πολίτες σε ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες τον τελευταίο χρόνο, ενώ πριν λίγες ημέρες ξεκίνησε νέος κύκλος κατάρτισης για 30.000 ανέργους και μόλις σε 48 ώρες οι αιτήσεις έφτασαν τις 40.000, δίνοντάς μας ενθαρρυντικά μηνύματα, καθώς οι άνεργοι συμπολίτες μας ενεργοποιούνται και δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον συμμετοχής σε δράσεις κατάρτισης.

Στα προγράμματα αυτά εισαγάγαμε καινοτομίες και διαμορφώσαμε ένα νέο πλαίσιο για να καταπολεμήσουμε τις παθογένειες που υπήρχαν σε προγράμματα παλιότερων ετών. Για πρώτη φορά συμμετείχαν τα Κέντρα Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης των ΑΕΙ (ΟΠΑ, ΕΚΠΑ κ.ά.), ενώ ο τρόπος παρακολούθησης πραγματοποιήθηκε με ένα μείγμα δια ζώσης και εξ αποστάσεως κατάρτισης, σύγχρονης και ασύγχρονης.

Επίσης για πρώτη φορά προβλέφθηκαν πιο αυστηρά ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια ως προς την επάρκειά των παρόχων, όλα τα αντικείμενα κατάρτισης ελέγχθηκαν από ανεξάρτητο φορέα προκειμένου να διασφαλιστεί η ποιότητα του παρεχόμενου εκπαιδευτικού υλικού, η πληρωμή των παρόχων και των καταρτιζόμενων συνδέθηκε με την πιστοποίηση, δόθηκε η δυνατότητα για πιστοποίηση από μεγάλες διεθνείς εταιρείες τεχνολογίας, προσφέρθηκαν περισσότερα από 250 διαφορετικά αντικείμενα κατάρτισης υψηλής ζήτησης, και τα αποτελέσματα των καταρτιζόμενων στην αγορά εργασίας (όπως η επαγγελματική αποκατάσταση των ανέργων) θα αξιολογηθούν και θα κρίνουν την παραμονή των παρόχων στα μητρώα της ΔΥΠΑ.

Ταυτόχρονα, τα τελευταία 4 χρόνια έχουμε προχωρήσει σε συνεργασίες με διεθνείς κολοσσούς όπως η Microsoft, η Google, η Amazon, η Cisco και η

Coursera, υλοποιώντας επιτυχημένα προγράμματα κατάρτισης σε αντικείμενα υψηλής ζήτησης και αιχμής, με έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες.

Επιπλέον της κατάρτισης, η ΔΥΠΑ έχει και άλλον ένα σημαντικό ρόλο στην ΕΕΚ στην Ελλάδα καθώς λειτουργεί 50 Επαγγελματικές Σχολές (ΕΠΑΣ) Μαθητείας, 30 ΙΕΚ και 7 Πειραματικές ΕΠΑΣ με ειδικότητες για τον κλάδο του τουρισμού. Στις σχολές έχουμε δώσει ιδιαίτερη προσοχή γιατί είναι αυτές που μπορούν να προσφέρουν στις νέες και στους νέους τις απαραίτητες δεξιότητες και την επαγγελματική εμπειρία μέσα από την μαθητεία - πρακτική στον εργασιακό χώρο.

Πρωθούμε μεταρρυθμίσεις που θα αναβαθμίσουν τις σχολές της ΔΥΠΑ και θα τις κάνουν πιο σύγχρονες, ελκυστικές και αποτελεσματικές. Ξεκίνησε η ενεργειακή και λειτουργική αναβάθμιση των κτιριακών συγκροτημάτων των ΕΠΑΣ, ο εκσυγχρονισμός και η προμήθεια σύγχρονου εξοπλισμού για 300 εργαστήρια, η επικαιροποίηση των οδηγιών κατάρτισης για 39 ειδικότητες που εκπονήθηκαν από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και άλλα έργα συνολικού προϋπολογισμού άνω των 172 εκατ. ευρώ, που υλοποιούνται ήδη και χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Παράλληλα συνεργαστήκαμε με την Παγκόσμια Τράπεζα και τη Γενική Διεύθυνση Υποστήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον εκσυγχρονισμό του συστήματος ΕΕΚ, με νέες μεθόδους που θα ενισχύσουν την εκπαιδευτική ποιότητα, την εκπαιδευτική διαδικασία και τη διοίκηση των σχολών.

Σε μία εποχή που οι προκλήσεις, αλλά και οι ευκαιρίες, πυκνώνουν και οι εργασιακές συνθήκες μεταβάλλονται με ιλιγγιώδεις ρυθμούς, όραμά μας είναι να συμβάλλουμε έμπρακτα στην αναβάθμιση της ΕΕΚ, η οποία είναι το «κλειδί» για την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και της οικονομίας του τόπου μας. Σε αυτή την εθνική προσπάθεια για ένα καταρτισμένο εργατικό δυναμικό, η ΔΥΠΑ θα βρίσκεται στην πρώτη γραμμή, επενδύοντας στο πιο σημαντικό κεφάλαιο της χώρας που είναι οι άνθρωποί της.

***Ο Σπύρος Πρωτοψάλτης είναι Διοικητής της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ), Εθνικός Συντονιστής για τις Δεξιότητες**